Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0420U101072

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-08-2020

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харитоненко Наталія Сергіївна
2. Kharytonenko Nataliia Serhiivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 06.01.05

Назва наукової спеціальності: Селекція і насінництво

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 07-07-2020

Спеціальність за освітою: 8.130108 Селекція і генетика сільськогосподарських культур

Місце роботи здобувача: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Московський, 142, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.366.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Московський, 142, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Московський, 142, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.35.37, 68.35.03

Тема дисертації:

1. Мінливість вмісту і закономірності успадкування вітаміну Е (ізомерів токоферолів) в лініях та інбредних поколіннях соняшнику

2. Variability of Vitamin E (Tocopherol Isomers) Content and Inheritance Patterns in Sunflower Lines and Inbred Generations

Реферат/анотація:

1. Об’єкт дослідження: перерозподіл ізомерів токоферолів підвищенням □, □ або □ у насінні соняшнику в селекції на якість. Мета дослідження: визначення мінливості вмісту ізомерів токоферолів в вихідному матеріалі, лініях, інбредних поколіннях соняшнику та створення нових ліній відновників фертильності пилку зі зміненим профілем токоферолів, які пристосовані до умов вирощування східного Лісостепу України. Методи дослідження: загальнонаукові, польові, спеціальні, лабораторні, математично-статистичні. Новизна полягає у вирішенні важливого наукового завдання з встановлення мінливості вмісту і закономірностей

успадкування вітаміну Е (ізомерів токоферолів) у лініях, мутантах та інбредних поколіннях соняшнику. Уперше в Україні досліджено мінливість вмісту різних ізомерів токоферолів та їх суми. На основі цього вихідний матеріал та новостворені лінії розподілено на класи за ознакою вмісту різних ізомерів токоферолів та їх суми. Установлено особливості виділеного нового селекційного матеріалу – інцухт ліній зі зміненим вмістом ізомерів токоферолів у поєднанні з іншими цінними господарськими ознаками. Установлено особливості характеру успадкування за ступенем домінантності та ефекту гетерозису за вмістом ізомерів токоферолів. Уперше в Україні створено нові лінії відновники фертильності пилку зі зміненим вмістом ізомерів токоферолів у поєднанні з цінними господарськими ознаками, що сприяло поповненню селекційних програм новим матеріалом для створення в подальшому гібридів соняшнику. Результати: на основі проведених досліджень, упродовж 2013□2018 рр. виділено 10 ліній відновників фертильності пилку зі зміненим вмістом ізомерів токоферолів у поєднанні з іншими цінними господарськими ознаками (Х177В, Х1711В, Х1712В, Х1716В, Х1717В, Х1719В, Х1725В, Х1729В, Х1738В, Х1747В), які зареєстровані в НЦГРРУ, що поповнило банк генетичних ресурсів рослин. Сформовано каталог вихідного матеріалу для селекції соняшнику на якість, в якому наведено характеристику 10 ліній відновників фертильності пилку зі зміненим вмістом ізомерів токоферолів в поєднанні з іншими цінними господарськими ознаками. Ступінь впровадження: створені лінії відновники фертильності пилку зі зміненим вмістом ізомерів токоферолів впроваджено у селекційні та наукові програми Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН України. Сфера впровадження: наукові установи НААН, НАН і Мінагрополітики України, навчальні заклади, агроформування АПК України.

2. Object: redistribution of tocopherol by increasing □-, □- or □-isomer contents in sunflower seeds in breeding for quality. Objective: to determine the variability of tocopherol isomers in starting material, lines, and inbred generations of sunflower and to create new lines - pollen fertility restorers with altered tocopherol profile, which are adapted to the growing conditions of the Eastern Forest-Steppe of Ukraine. Methods: general scientific, field, special, laboratory, mathematical and statistical. Novelty is in solving an important scientific challenge to establish the content variability and inheritance patterns of vitamin E (tocopherol isomers) in sunflower lines, mutants and inbred generations. For the first time in Ukraine, the variability of the contents of different tocopherol isomers and their sum was studied. Based on this, starting material and new lines were categorized into classes according to the contents of different tocopherol isomers and their sum. The peculiarities of new breeding material – inbred lines with altered profile of tocopherol isomers in combination with other valuable economic features are described. The inheritance peculiarities in terms of dominance degree and heterosis effect for the tocopherol isomer contents were established. For the first time in Ukraine, new lines - pollen fertility restorers with altered contents of tocopherol isomers in combination with valuable economic features were developed, which enriched breeding programs with new material to create sunflower hybrids in future. Results: Based on the 2013-2018 study results, 10 lines - pollen fertility restorers with altered contents of tocopherol isomers in combination with other valuable economic features (Kh177V, Kh1711V, Kh1712V, Kh1716V, Kh1717V, Kh1719V, Kh1725V, Kh1738V, and Kh1747V) have been selected and registered with the NCPGRU. The lines enriched the bank of plant genetic resources. The catalog of starting material for sunflower breeding for quality was compiled. The catalog contains characteristics of the 10 lines - pollen fertility restorers with altered profile of tocopherol isomers in combination with other valuable economic features. Degree of Implementation: The developed lines - pollen fertility restorers with altered contents of tocopherol isomers have been implemented in breeding and research programs of the Plant Production Institute named after VYa Yuriev of NAAS of Ukraine. Scope of Implementation: scientific institutions of NAAS, NAS and the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine, educational establishments, agrarian enterprises of Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кириченко Віктор Васильович
2. Kyrychenko Viktor Vasyliovych

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черчель Владислав Юрійович
2. Cherchel Vladyslav Yu.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Криворученко Роман Володимирович
2. Kryvoruchenko Roman Volodymyrovych

Кваліфікація: к. с.-г. н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Кириченко Віктор Васильович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Кобизєва Любов Никифорівна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності Юрченко Т.А.